

Nr 189

Av fru **Eriksson** i Stockholm **m. fl.**, om inrättande av en professur i kriminologisk behandlingsforskning.

(Lika lydande med motion nr 176 i Första kammaren)

Strafflagberedningens och straffrättskommitténs 1956 resp. 1953 avlämnade slutbetänkanden och det 1962 av riksdagen godkända lagverk, som kallas brottsbalken, utgör grundvalen för en intensiv reformverksamhet inom den svenska kriminalpolitiken, om än med i vissa fall mycket begränsade resurser.

Anstalterna

Anstaltsbeståndet har under en följd av år undergått en genomgripande sanering. En del av de äldre, mindre lämpliga 1800-talsbyggnaderna finns ännu kvar, men förnyelsen sker efter en fastställd plan, och förbättringen fortskrider därför ständigt.

Sysselsättningen

En viktig faktor för en reformerad kriminalvård är meningsfull sysselsättning för de intagna. Förverkligandet av målsättningen att bereda alla intagna arbete, som i görligaste mån är jämförbart med vad som bjuds på arbetsmarknaden i frihet, har drivits hårt. Moderna fabriker och verkstäder har uppförts i samförstånd med näringslivet och inte minst med moraliskt stöd från fackföreningsrörelsen. Försök pågår med avtalsenlig lön vid en anstalt. Semestervistelse har också på försök ordnats för dem som står i produktionen och har långa strafftider. 5-dagarsveckan är genomförd. Produktionsresultatet är ca 70 miljoner. Vid sidan om en mer rationell industriell verksamhet finns terapiarbeten för dem som inte orkar med en mera normal arbetsrutin.

Studier och utbildning

Studiemöjligheter har beretts i växande utsträckning genom korrespondenskurser samt genom gymnasiekurser i anslutning till vanligt vuxenläroverk, och högre studier bl. a. i anknytning till universitet har i en mindre grupp på studiegården i Uppsala kunnat genomföras och är planerade även i Stångby i anknytning till Lunds universitet. Yrkesutbildning finns men möter de svårigheter som skapas av dålig kondition hos de intagna och kortare strafftider. $\frac{2}{3}$ av de intagna har mindre än 4 månader totalt.

Terapi i egentlig mening

Medan svensk fångvård i ovan nämnda punkter blivit föredömlig och väckt uppmärksamhet långt utanför våra gränser, har terapi i egentlig mening icke kommit i paritet med utvecklingen inom kriminalvården för övrigt. Detta beror i första hand på personalknappheten, som torde vara

mera akut än någonsin. Den allmänna läkarbristen, bristen på psykologer och kuratorer har länge ansetts som ett hinder för att få till stånd den personalupprustning, som erfordras. I dagens situation med ett alltmer svårskött och nergånget klientel inom både den slutna och den öppna kriminalvården är personaltillgången beklämmande låg. Arbetsbördan blir tung för dem som skall utöva terapi, om det över huvud taget blir möjligt att utöva terapi. Situationen kan illustreras med förhållandena på interneringsanstalten Hall, vilka inte torde skilja sig nämnvärt från vad som förekommer på många för att inte säga de flesta anstalter.

Hall

Centralanstalten Hall i interneringsrājongen har 330 intagna med en psykiatrisk vårdavdelning om 20 platser och en överläkare. Kliniken fungerar också som akutpsykiatrisk klinik med hög patientomsättning för hela rājongen, som har 800 interner i runt tal. Överläkaren har en kurator, en psykolog och två sjuksköterskor till sin hjälp. Varje assistent (kurator) har ca 70 interner att förbereda utskrivning för m. m. Anstalten har också en kroppsläkare, som kommer en gång i veckan. Han har då på en dag vanligen ca 70 patienter. Under dessa omständigheter kan svårigen resocialisering som avser kriminalitet, alkohol- och narkotikamissbruk bedrivas.

En särskild svårighet har tillkommit nu, då var tredje internerad längre eller kortare tid har varit narkotikamissbrukare, vanligen intravenöst. Övriga anstalter har ungefär samma situation, det finns t. ex. slutna anstalter, där halva klientelet är narkomaner och där man endast har en ambulerande psykiater att tillgå. Att översända den som behöver läkarvård till mentalvården är icke möjligt. Mentalvården tar ogärna emot rymningsbenägna, besvärliga och kanske farliga alkohol- och narkotikaderangerade interner, inte heller vill epidemisjukhusen gärna ha gulsotnarkomaner från interneringsanstalten. Om de intages återsändes de ofta efter ett par dagar på grund av sin svårskötthet.

Kriminalvården är den vårdenhet som får de farligaste spridarna av narkotikamissbruket och därmed sammanhängande brottslighet. Samtidigt är det den vårdenhet som narkomanerna förr eller senare riskerar att hamna hos. I bekämpandet av narkomanin blir därför kriminalvården en nyckelpunkt. De kriminella narkomanerna får icke glömmas bort när narkomanvården upprustas.

Forskningen

Tyvär är kunskaperna om vilka behandlingsmetoder som är de rätta fortfarande bristfälliga beträffande kriminalitet i allmänhet och i fråga om narkomanin, som företeelse i samband med kriminalitet. Detta har konstaterats vid forskarmöten i Strasbourg i Europarådets regi och i FN:s kriminologikongress i Stockholm 1965. Samtidigt har överallt nödvändigheten av intensifierad forskning fastslagits. Även den svenska riksdagen har vid flera tillfällen fört fram krav på forskning och forskartjänster för att be-

kämpa brottsligheten, och riksdagen har enat sig om ett uttalande för behandlingsforskning beträffande asocialitet. I fjol biföll riksdagen regeringens förslag om 300 000 kronor till forskningsplanering, och i årets budget har föreslagits samma summa för en fortsatt planering.

Interneringsanstalten Hall kan omedelbart erbjuda möjligheter att starta ett forskningscentrum för behandling av asociala. Bl. a. skulle en forskning kunna komma till stånd beträffande de farligaste narkomanerna och deras rehabilitering. Nybyggnaden på Hall för terapi stod färdig 1968 och hade då kostat ca 11 miljoner. Här finns stora outnyttjade resurser. 30—40 rum avsedda för terapeuter — läkare, psykologer, kuratorer — står tomma med fullständig utrustning. Utan tjänster. Inreda laboratorier finns, för EKG, för elektroencefalografi, för psykologiska undersökningar, en toppmodern röntgenutrustning, som kostat 260 000 kronor, är på plats, färdigmöblerade rum t. o. m. för praktikanter — socionomer, psykologer m. fl. — finns liksom kontorsutrustning.

I det akuta behov av en kriminologisk behandlingsforskning som inte minst narkomanvågen ställt myndigheterna inför är det ett slöseri som inte kan tolereras, att låta gjorda investeringar på Hall, några mil från Stockholm, förbli outnyttjade. En professur borde förläggas hit, och för forskning och utbildning nödvändiga tjänster inrättas. Här finns helt unika möjligheter att få ett forskningscentrum direkt i arbete med ett svårt hjälpbehövande klientel.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att en professur i kriminologisk behandlingsforskning inrättas vid centralanstalten Hall med placering vid karolinska institutet från och med budgetåret 1969/70 och att erforderligt belopp härför anvisas under anslag till de medicinska fakulteterna.

Stockholm den 23 januari 1969

		<i>Nancy Eriksson (s)</i> i Stockholm
<i>Hilding Johansson (s)</i> i Trollhättan	<i>Bror Nyström (s)</i>	<i>Kurt Hugosson (s)</i>
<i>Olle Svensson (s)</i> i Eskilstuna	<i>Anders Haglund (s)</i>	<i>Birgitta Dahl (s)</i>
<i>Lennart Andersson (s)</i> i Södertälje	<i>Gunnar Engkvist (s)</i>	<i>Arne Gadd (s)</i>
<i>Nils Odhe (s)</i>	<i>Ingrid Bergman (s)</i>	<i>Mats Hellström (s)</i>
<i>Anita Gradin (s)</i>	<i>Oskar Lindkvist (s)</i>	<i>Thyra Löfqvist (s)</i>
<i>Gördis Hörnlund (s)</i>	<i>Gösta Josefsson (s)</i> i Halmstad	<i>Ingrid Ludvigsson (s)</i>
<i>Iris Ekroth (s)</i>	<i>Viola Sandell (s)</i>	<i>Sven Zetterström (s)</i>